

Svar (7/1 98)

Ministeren for udviklingsbistand (Niels Helveg Petersen, fg.):

De gældende immunitetsregler for personer i FN-tjeneste fremgår først og fremmest af FN-pagtens artikel 105, som i stk.1 fastslår, at FN som organisation »på ethvert medlems territorium (skal) nyde sådanne forrettigheder og immuniteter, som er nødvendige til gennemførelsen af dens formål.« Videre hedder det i stk. 2, »at organisationens embedsmænd skal ligeledes nyde de forrettigheder og immuniteter, som er nødvendige for den uafhængige udøvelse af deres funktioner i tilknytning til organisationen.«

Det nærmere indhold af disse privilegier og immuniteter er fastsat i konventionen af 13. februar 1946 om de Forenede Nationers rettigheder og immuniteter (bek. nr. 37 af 10. juli 1948, lovt. C) og konventionen af 21. november 1947 om rettigheder og immuniteter for særorganisationerne (bek. nr. 26 af 11. april 1950, lovt. C). De relevante bestemmelser i de to konventioner, som i dag må siges at have karakter af folkeretlig sædvaneret, er stort set enslydende.

1946-konventionens immunitetsregler omfatter alle personer i FN's tjeneste, både civile og militære. Konventionen sondrer mellem de Forenede Nationers embedsmænd (»officials«) og eksperter udsendt i særligt hverv for de Forenede Nationer (»experts on missions«). Til sidstnævnte kategori hører bl.a. personel stillet til rådighed af medlemsstaterne, herunder civilt personel, civile politifolk og militære observatører. Også medlemmerne af FN-vagtkorpset i Irak er omfattet heraf.

Om privilegierne og immuniteterne for denne persongruppe fastslår konventionens artikel VI, at der navnlig skal tilstås dem

- a) fritagelse for anholdelse eller tilbageholdelse og for beslaglæggelse af deres personlige bagage;
- b) fritagelse for retsforfølgning af enhver art med hensyn til mundtlige eller skriftlige udtalelser og handlinger, der fremsættes eller foretages af dem under udførelsen af deres hverv. Denne fritagelse for retsforfølgning skal fortsat tilstås de pågældende personer, selvom disse ikke længere varetager hverv for de Forenede Nationer;
- c) ukrænkelighed for alle papirer og dokumenter;

- d) retten til i deres samkvem med de Forenede Nationer at bruge kode og at modtage papirer eller post med kurer eller i forseglede postsække;
- e) de samme lettelser med hensyn til penge- eller valutarestriktioner, som tilstås repræsentanter for udenlandske regeringer i midlertidige officielle hverv;
- f) de samme immuniteter og lettelser med hensyn til deres personlige bagage, som tilstås diplomatiske udsendinge.

Ovennævnte privilegier og immuniteter er funktionelt betingede, dvs. de er knyttet til de pågældendes funktion som FN-udsendinge (stk. 22). Eksempelvis gælder fritagelsen for retsforfølgning med hensyn til handlinger og mundtlige eller skriftlige udtalelser alene i det omfang, disse er foretaget eller fremsat i tjenestens medfør.

Det præciseres i konventionen, at privilegier og immuniteter indrømmes i FN's interesse og ikke til de pågældendes egen personlige fordel (stk. 23).

Jeg finder her anledning til at indskyde, at Irak i kraft af sin ratifikation af 1946-konventionen er forpligtet til at indrømme FN-vagtkorpset privilegier og immunitet efter disse regler. Den usikkerhed, som dagbladet »Politiken« har fremført på dette punkt, holder altså ikke stik. Det eneste punkt, hvor der har været diskussion – og som ifølge FN-sekretariatet er grundlaget for udtalelserne til »Politiken« om, at der er forskellige opfattelser mellem FN og Irak – har været med hensyn til gennemsnøgn af vagternes bagage. Der er imidlertid her tale om et område, hvor praksis og fortolkningen af retsstillingen er tvivlsom – også for diplomater og ikke kun i relation til Irak.

Med hensyn til militært personel, der indgår som militær komponent i en FN-fredsbevarende operation, er dette omfattet af de immunitetsregler, som normalt fastsættes ved konkret aftale mellem FN og det pågældende værtsland om status for operationen og det deltagende personel – en såkaldt »Status-of-Forces Agreement«.

I strafferetlig henseende er det en fast regel, at de militære medlemmer af styrken alene er undergivet deres hjemlands myndighed. Civilretligt – f. eks. i tilfælde af et erstatningskrav i anledning af en skadevoldende handling – er retsstillingen knap så entydig.

Generelt kan det siges, at reglerne i disse aftaler i første række tager sigte på at give den